
Driehoek

Agendapunt X: X

Vergadering:	Driehoek 13 januari 2021
Agendapunt:	x
Ingebracht door:	Bestuur
Behandelend ambtenaar:	Dhr. [REDACTED]

Gevraagd besluit

U wordt geadviseerd:

1. In te stemmen met het aanwijzen van één veiligheidsrisicogebied in alle stadsdelen van de stad.
2. In te stemmen met het advies voor de criteria inzake de aanwijzing van voornoemde veiligheidsrisicogebieden.
3. In te stemmen met het advies inzake de andere onderdelen van de uitwerking van de proef, namelijk: de inzet van waarnemers, de uitvoering van de controles, de evaluatiecriteria en de communicatie over de proef.

Aanleiding en context

Tussen 2002 en 2016 hebben gerichte wapencontroles onderdeel uitgemaakt van de aanpak van (vuur)wapens in Amsterdam. Naar aanleiding van de toename van geweldsincidenten waarbij ook wapens zijn gebruikt, is de roep om de terugkeer van het instrument toegenomen. Na verschillende besprekingen in de driehoek en de aankondiging van een hernieuwde inzet van het middel heeft de driehoek in het najaar van 2020 besloten tot het (laten) uitwerken van een proef met gerichte wapencontroles. De gerichte wapencontroles vormen een onderdeel van de wapenaanpak in brede zin, waarvoor het college in 2019 vijftien maatregelen heeft gepresenteerd. U wordt hierna geadviseerd over de verschillende opties voor het aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden.

U wordt tevens geadviseerd over de overige onderdelen van de proef, daaronder begrepen de evaluatie. Een verdere toelichting treft u per onderdeel in het bijgevoegde document aan.

Korte bestuurlijke samenvatting

Ad 1 en 2: de aanwijzing en de criteria

In de raad hebben verschillende besprekingen plaatsgevonden over de hernieuwde inzet van de gerichte wapencontroles. In respectieve raadsbrieven zijn de uitgangspunten voor deze inzet aangegeven. Daarbij is steeds benadrukt dat de gerichte wapencontroles (met uitsluiting van kinderen, gezinnen en ouderen) *aselectief* zullen worden uitgevoerd en dat zij niet voor de opsporing mogen worden gebruikt. Daarnaast is aangegeven dat enerzijds de aanwijzing van de veiligheidsrisicogebieden en anderzijds de plaats en tijd van de daadwerkelijke acties

-Oplegnotitie-

informatiegestuurd zal plaatsvinden, waardoor het instrument proportioneel en effectief kan worden ingezet. De proef zal moeten leiden tot een duidelijk beeld over de voor- en nadelen van de inzet van het middel van gerichte wapencontroles zonder dat dit met (de schijn van) etnisch profileren gepaard gaat.

Motivering van de aanwijzing

De vraag is hoe tot aanwijzing van veiligheidsrisicogebieden moet worden gekomen. In bijgaande notitie zijn verschillende mogelijkheden onderzocht (bijlage). Het advies is om tot een aanwijzing te komen op basis van een combinatie van de volgende factoren:

- 1) De te verwachten opbrengst;
- 2) Het te verwachten wapenbezit;
- 3) Het risico op het gebruik van wapens;
- 4) Het risico op negatieve effecten van controles;
- 5) Een mix van bovenstaande factoren met bijzondere aandacht voor:
 - a. De onveiligheidsbeleving onder de bevolking;
 - b. De aanwezigheid van risicogroepen als straatdealers of overlastgevende jongeren;
 - c. Het aantal incidenten waarbij wapens worden gebruikt;
 - d. Het aantal mensen dat aangeeft slachtoffer te zijn geweest van geweld.

Ondersteunend kunnen ook bijkomende factoren een rol spelen, zoals de aard van de wapenincidenten en eventuele maatschappelijke onrust.

Een aanwijzing gebaseerd op deze factoren is breed informatiegestuurd: doorslaggevend zijn niet de geregistreerde politiecijfers (die slechts een deel van de wapenproblematiek vangen), maar is de uitkomst van de weging van verschillende relevante factoren. Het is aan de politie om in een bestuurlijke rapportage de aan te wijzen gebieden gemotiveerd aan te dragen, waarbij langs vorenstaande vier criteria wordt geredeneerd.

Advies inzake aanwijzing

Die weging zal er vermoedelijk toe leiden dat er in elk geval gebieden zullen worden aangewezen in stadsdelen Zuidoost, Nieuw West en Centrum. Dat is juridisch, beleidsmatig en bestuurlijk goed uit te leggen, maar zal de zorgen omtrent etnisch profileren niet (geheel) weg kunnen nemen.

De vraag is daarom of er niet een alternatieve route moet worden gevolgd om meer draagvlak te creëren. De alternatieve route houdt dan in dat er een randvoorwaarde wordt ingebouwd, zijnde dat in elk stadsdeel één gebied wordt aangewezen. Wélk gebied dat is, en op welke plekken en op welke tijdstippen in het aangewezen gebied acties worden gehouden – dat wordt vervolgens (wel) informatiegestuurd vastgesteld. De voordelen van deze werkwijze zijn de volgende:

1. Het past bij de aard van de exercitie, zijnde een proef om zoveel mogelijk informatie te vergaren. Het is een goede nulmeting;
2. Wapens reizen en zijn daarmee in elk stadsdeel aanwezig. Dat pleit ervoor om niet alleen in vermoede concentratiegebieden te opereren;
3. Het verkleint het risico op stigmatisering van sommige stadsdelen.

–Oplegnotitie–

Het advies is voorts om alle gebieden voor gelijke duur aan te wijzen (zo kort mogelijk) en om een maximaal aantal acties voor de gebieden af te spreken (bijvoorbeeld twee of drie van goede omvang). Dat kan de zorgen dat de politie in een gebied na aanwijzing ongedoseerd kan controleren wegnemen en maakt een goede vergelijking van de cijfers voor de evaluatie mogelijk.

Ad 3: overige beslispunten

Het voorstel ten aanzien van de overige onderdelen van de proef is als volgt:

- De inzet van waarnemers
 - Raadsleden kunnen bij controledagen aanwezig zijn. Zij kunnen vrij observeren en zich een mening vormen over de controles, uiteraard zonder dat zij de controles op dat moment beïnvloeden. De door raadsleden opgedane bevindingen kunnen bij de evaluatie opgehaald en meegenomen worden.
- De uitvoering van de controles
 - De uitvoering van gerichte wapencontroles ligt bij de politieorganisatie, uiteraard zoals altijd in samenwerking met het OM. Op aselectieve wijze zullen burgers verzocht worden een controle te ondergaan. Daarbij is ruime aandacht voor de communicatie richting de burger. De inzet van technische hulpmiddelen en/of boa's blijkt op dit moment om verschillende redenen niet haalbaar.
- De evaluatiecriteria
 - De evaluatie zal worden vormgegeven op basis van zowel kwantitatieve als kwalitatieve data. Daarbij is zowel aandacht voor de controles zelf als voor de effecten van de controles. Daarnaast zal evt. jurisprudentie omtrent de proef worden meegenomen in de evaluatie.
- De communicatie over de proef
 - Bij de communicatie over de proef zal oog zijn voor de behoefte van burgers, de raad en de pers. De afdelingen Communicatie/Persvoorlichting van de driehoeksorganisaties zullen hiertoe worden ingezet. Bij een controle wordt een informatiefolder overhandigd met daarin uitleg over de proef en de procedure bij evt. klachten. Op deze manier hoeft het klachtrecht niet telkens onnodig ter sprake te worden gebracht.

Consequenties (personele, materiële en / of financiële risico's)

De proef wordt binnen de bestaande operationele en financiële kaders ingevuld.

Besluitvormingsroute (historie en verdere behandeling)

-Oplegnotitie-

Historie en verdere behandeling

Datum	Afgestemd in / met
01-09-2020—07-01-2021	Afstemmingsoverleg(gen) OM, politie, OOV Amsterdam (ambtelijk)
13.01.2020	Driehoek instemmen met voorgestelde werkwijze

Meegezonden stukken

1. Uitwerking Gerichte Wapencontroles

Communicatie:

Voor de start van de proef wordt gecommuniceerd over de inzet van gerichte wapencontroles (doch niet over de tijd en plaats van de daadwerkelijke acties). Ook tijdens en na de proef zullen Amsterdammers, pers en raad geïnformeerd worden over de voortgang en de resultaten van de proef. Hierbij is een rol weggelegd voor de afdelingen Communicatie/Persvoorlichting van de driehoekspartners waarbij de gemeente Amsterdam de coördinatie op zich zal nemen.